

Marin Chirciu

Daniel Jinga

Vasile Gorgota

Octavian Stroe

Sorin Ulmeanu

Teme Supliment Gazeta Matematică

clasa a IX-a

[2011-2016]

13.1. Seuri	1
13.2. Progresii aritmetice. Progresii geometrice	38
13.3. Probleme de optimizare	46
13.4. Ecuații funcționale	49
13.5. Funcții numerice. Funcția de gradul I. Funcția de gradul II.	42

Înălțătește cunoștințele și tehnica de lucru în domeniul matematicii și fizicii. Înțelege și rezolvă problemele matematice și fizice. Înțelege și rezolvă problemele matematice și fizice.

Prefață 7

Partea I. ALGEBRĂ

Capitolul I.1. Mulțimea numerelor reale.....	11	65
I.1.1. Numere naturale. Numere întregi. Ecuații. Ecuații diofantice	11	65
I.1.2. Parte întreagă. Parte fracționară	16	80
I.1.3. Numere reale. Ecuații. Sisteme	21	93
I.1.4. Inegalități	26	102
Capitolul I.2. Elemente de logică și teoria mulțimilor. Inducție matematică.....	32	117
Capitolul I.3. Funcții definite pe mulțimea numerelor naturale (Șiruri)	35	124
I.3.1. Șiruri.....	35	124
I.3.2. Progresii aritmetice. Progresii geometrice	38	131
I.3.3. Probleme de numărare	40	134
I.3.4. Ecuații funcționale	41	135
I.3.5. Funcții numerice. Funcția de gradul I. Funcția de gradul II.....	42	138

Capitolul II.1. Calcul vectorial în geometria plană	51	150
Capitolul II.2. Elemente de geometrie sintetică	56	163
Capitolul II.3. Elemente de trigonometrie. Aplicații ale trigonometriei în geometrie	61	177
INDEX		187

1.1.1. NUMERE NATURALE. NUMERE IRACIONALE. ECUAȚII. ECUAȚII DIOPHANTICE

PARTEA I

1. Determinați cel mai mic număr natural, care, împărțit la 28, are suma cifrelor 28 și are ultimele două cifre 28.

(S: L11.2.aprilie)

2. Matemăticienii, elevii și profesorii sunt invitați să se distingă. La sfârșitul concursului "Ceață acordată", se va număra numărul mediu de 8, 9 și 10, iar ca număr mediu se va considera numărul egal cu numărul medior al 8, 9 și 10 și începând cu acest număr de 10 se obțin următoarele.

ALGEBRĂ

3. Dintre o revistă lipsoesc o singură foaie. Deocamdată cunoscem reprezentările numerice de pe restul de pagini obținute 199. Putem să fiu numărul total de pagini și numărul paginii lipsă?

(S: L11.6.aprilie)

4. Trei numere naturale numite a, b, c se numesc pseudopitaritice dacă

$$a^2 = b^2 + c^2$$

Există 2011 astfel de triplete?

(S: L11.3.mai)

5. Demonstrați că din 7 numere întregi se poate alege patru cu sumă divizibilă cu 4. Rămâne ușă să rezolvăm pentru 6 numere întregi?

(S: L11.4.iunie)

6. Arătați că $a^2 + b^2 + ab$ este patrat perfect pentru cel puțin 2011 perechi de numere naturale (a, b) .

(S: L11.4.iunie)

7. Demonstrați că există patrate perfecte cu 2011 cifre, din care 3 sunt 0, dar ultima cifră este nemănuirită.

(S: L11.7.iunie)

8. Fie $a = 2011\overline{00} \cdot 2010\overline{00} + \dots + 31\overline{00} + 21\overline{00}$, reprezentarea lui a în bază 10. Deoarece $a = a_0a_1 + a_1a_2 + a_2a_3 + \dots$ (ultimul termen fiind format dintr-o singură cifră), arătați că a și a nu sunt patrate perfecte.

(S: L11.7.iunie)

9. Există numere naturale, care au patru și cinci cifre și care se termină 2 și 2a cifre? Justificați răspunsul.

(S: L11.10.iunie)

10. Arătați că există numere naturale esteile a , pentru care produsul $(a+1) \times (a-1)$ este număr prim.

(S: L11.2.ochiulrie)

11. Demonstrați că există intervale $[a, B]$, unde $a > 2011$ care conțin doar numere întregi compuse.

(S: L11.8.octombrie)

MULȚIMEA NUMERELOR REALE**I.1.1. NUMERE NATURALE. NUMERE ÎNTREGI. ECUAȚII. ECUAȚII DIOFANTICE**

1. Determinați cel mai mic număr natural n care se divide cu 28, are suma cifrelor 28 și are ultimele două cifre 28.

(S:L11.2.aprilie)

2. Matei și Irina, elevi în clasa a IX-a, studiază la școală 15 discipline. La sfârșitul semestrului I obțin aceeași medie generală. Știind că au avut numai medii de 8, 9 și 10, iar că numărul mediilor de 8 ale lui Matei este, respectiv, egal cu numărul mediilor de 8, 9 și 10 ale Irinei, precizați câte medii de 10 a obținut Irina.

(S:L11.4.aprilie)

3. Dintr-o revistă lipsește o singură foaie. Dacă însumăm numerele reprezentând paginația de pe restul de pagini obținem 199. Putem afla numărul total de pagini și numărul paginii lipsă?

(S:L11.6.aprilie)

4. Trei numere naturale nenule a, b, c se numesc pseudopitagorice dacă:

$$a^{-2} = b^{-2} + c^{-2}$$

Există 2011 astfel de triplete?

(S:L11.5.mai)

5. Demonstrați că din 7 numere întregi se pot alege patru cu suma divizibilă cu 4. Rămâne adevărat rezultatul pentru 6 numere întregi?

(S:L11.1.iunie)

6. Arătați că $a^2 + b^2 + ab$ este pătrat perfect pentru cel puțin 2011 perechi de numere naturale (a, b) .

(S:L11.4.iunie)

7. Demonstrați că există pătrate perfecte cu 2011 cifre din care 3 sunt 0, dar ultima cifră este nenulă.

(S:L11.7.iunie)

8. Fie $a = 2011! + 2010! + \dots + 3! + 2!$ și $\overline{a_1a_2\dots a_p}$ reprezentarea lui a în baza 10. Dacă $s = \overline{a_1a_2} + \overline{a_3a_4} + \overline{a_5a_6} + \dots$ (ultimul termen fiind format din una sau două cifre), arătați că a și s nu sunt pătrate perfecte.

(S:L11.9.iunie)

9. Există numere naturale, care scrise în baza 10, au n cifre și scrise în baza 2 au $2n$ cifre? Justificați răspunsul.

(S:L11.10.iunie)

10. Arătați că există numere naturale nenule n , pentru care numărul $\sqrt{n+1} + \sqrt{8n+1}$ este număr natural.

(S:L11.2.octombrie)

11. Demonstrați că există intervale $[a, b]$ cu $b - a > 2011$ care conțin doar numere întregi compuse.

(S:L11.8.octombrie)

12. Dați un exemplu de 6 numere prime care sunt în progresie aritmetică.

Respect pentru oameni și cărti

(S:L11.8.noiembrie)

13. Este adevărată afirmația: *Produsul a două numere care se pot scrie ca suma a două numere naturale pătrate perfecte este un număr care se poate scrie ca suma a două numere naturale pătrate perfecte?* (Considerați o identitate algebrică.)

(S:L12.4.ianuarie)

14. În expresia $S = \pm \frac{1}{2} \pm \frac{1}{3} \pm \frac{1}{4} \pm \dots \pm \frac{1}{2012}$, se poate găsi o alegere de semne astfel încât S să fie număr întreg?

(S:L12.7.ianuarie)

15. Există un număr natural a cu 2012 cifre, toate nenule, astfel încât a se divide cu suma cifrelor sale?

(S:L12.8.ianuarie)

16. Există oare un număr cu 2012 cifre, format numai cu cifrele 1 sau 2, care se divide la 2^{2012} ?

(S:L12.7.februarie)

17. Enumerați toate triunghiurile cu lungimile laturilor numere naturale și pentru care $p = 6r$, unde p este semiperimetru triunghiului și r este raza cercului inscris în triunghi.

(S:L12.6.martie)

18. Arătați că, folosind monede de 5 lei și de 3 lei, se poate plăti orice sumă număr întreg de lei mai mare sau egală cu 8.

(S:L12.7.martie)

19. Fie m și n două numere întregi. Știind că ecuația: $x^2 - (m+n)x + mn + 2012 = 0$ are ambele soluții numere întregi, aflați toate valorile posibile pe care le poate lua $|m-n|$.

Ramona Tudoran, Arad (S:L12.1.aprilie)

20. Se dă un pătrat perfect cu cifra unităților 9 și cifra zecilor 0. Arătați că cifra sutelor este pară. Determinați cele mai mici două pătrate perfecte care se termină cu cifrele 209.

(S:L12.9.aprilie)

21. Există numere naturale nenule n astfel încât, pentru orice număr prim p pentru care $p-1$ divide n , p divide n ?

(S:L12.8.septembrie)

22. Găsiți numerele naturale n pentru care $\frac{n(n+1)}{2} = \overline{33\dots3}$.

(S:L12.10.septembrie)

23. Determinați numerele întregi z pentru care numărul $z^3 + 2z^2 + 3z + 2$ este întreg.

Alin Munteanu, Sibiu (S:L12.1.decembrie)

24. Fie $b = 2c$, $c \in \mathbb{N}^*$, o bază de numerație. Arătați că:

$$x = \underbrace{(b-1)(b-1)\dots(b-1)}_{n \text{ ori}}^2 {}_{(b)} + \underbrace{(c-1)(b-1)(b-1)\dots(b-1)0\dots0}_{n-1 \text{ ori}}^2 {}_{(b)}$$

este pătrat perfect.

Mugur Acu, Sibiu (S:L12.9.decembrie)

- 25.** Arătați că $(2n+1)!! = 1 \cdot 3 \cdot 5 \cdots (2n+1)$ nu poate fi pătrat perfect pentru nicio valoare $n \in \mathbb{N}^*$.
- (S:L13.3)
- 26.** Pot fi trei cuburi perfecte în progresie aritmetică?
- (S:L13.4)
- 27.** Demonstrați că nu există patru numere consecutive, mai mari decât 10, care să aibă toți factorii primi de o singură cifră.
- Traian Preda*, București (S:L13.7)
- 28.** Există numere naturale n nenule, pentru care $n^2 + 18n$ este pătrat perfect?
- (S:L13.47)
- 29.** Determinați cel mai mic număr natural n pentru care există numerele naturale x, y , astfel încât $\frac{1}{x^2} + \frac{1}{y^2} = \frac{1}{n^2}$.
- (S:L13.48)
- 30.** Aflați toate numerele naturale nenule care pot fi scrise ca suma a cel puțin două numere naturale consecutive.
- (S:L13.49)
- 31.** Care este cel mai mic număr natural n pentru care ultimele trei cifre ale numărului 2013^n sunt aceleași?
- (S:L13.50)
- 32.** Fie p, q numere prime distințte și a număr natural ce nu se divide cu pq , astfel încât pq divide numerele $a^{p-1} - 1$ și $a^{q-1} - 1$. Arătați că pq divide $a^{pq-1} - 1$.
- George Stoica*, Canada (S:L13.85)
- 33.** Poate fi numărul $2^n + 3^n$ pătrat perfect pentru vreo valoare $n \in \mathbb{N}^*$?
- (S:L13.87)
- 34.** Găsiți 13 numere consecutive neprime cu 2310. Arătați că, date fiind 14 numere consecutive, cel puțin unul este neprim cu 2310.
- (S:L13.88)
- 35.** Aflați ultimele trei cifre ale numărului $19^{70} - 18^{70}$.
- Cristina Ștefan*, București (S:L13.90)
- 36.** Se consideră numerele întregi a, b, c astfel încât $ab + bc + ca \neq 0$ și $a^2 + b^2 + c^2$ este pătrat perfect. Arătați că există $m, n \in \mathbb{Z}^*$ astfel încât $\frac{a+b+c}{ab+bc+ca} = \frac{1}{m} + \frac{1}{n}$.
- Lucian Petrescu*, Tulcea (S:L13.165)
- 37.** Există numere naturale a_n , $n=1,2013$, astfel încât numerele $a_1a_2, a_2a_3, \dots, a_{2012}a_{2013}, a_{2013}a_1$ (în această ordine) să formeze o progresie aritmetică neconstantă? Ce se întâmplă dacă înlocuim 2013 cu 2012?
- (S:L13.170)
- 38.** În câte moduri poate fi scris numărul 2014 ca suma unor numere naturale consecutive?
- (S:L13.203)

39. Rezolvați în $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}$ ecuația $x^2(1-y) + y^2(1-x) = x+y$.

Respect pentru oameni și cărți

Liliana Tomiță, Botoșani (S:L13.243)

40. Considerăm zece numere naturale nenule cu suma 2013.

a) Dacă a și b sunt două dintre ele, oarecare, arătați că $ab < (a-1)(b+1)$ dacă și numai dacă $a-b \geq 2$.

b) Care este valoarea maximă a produsului celor zece numere?

(S:L13.248)

41. Găsiți toate numerele prime p pentru care numărul $p^2 + 23$ are exact 6 divizori.

Corneliu Mănescu-Avram, Ploiești (S:L13.284)

42. a) Se consideră ecuația $x^2 + y^2 = 6z^2$, $x, y, z \in \mathbb{Z}$. Arătați că, dacă (x, y, z) este o soluție a ecuației, atunci x și y sunt divizibile cu 3 și apoi demonstrați că $(0, 0, 0)$ este singura soluție a ecuației.

b) Determinați $(x, y) \in \mathbb{Z} \times \mathbb{R}$, dacă $x^2 + y^2 - 2x + 4y - 1 = 0$.

c) Arătați că, dacă $(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R}$ este o soluție pentru $x^2 + y^2 - 2x + 4y - 1 = 0$, atunci $x \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$ sau $y \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$.

Dan Negulescu, Brăila (S:L13.328)

43. Pentru ce valori naturale n numărul $n(n+1)(n+2)(n+3) + 2014$ este pătrat perfect?

(S:L14.5)

44. Fie n un număr natural dat. Determinați numerele naturale x, y cu suma minimă pentru care $3^n + x^2 = y^2$.

(S:L14.10)

45. Determinați cel mai mic număr natural n pentru care există exact 24 de numere pătrate perfecte mai mari sau egale cu n și mai mici sau egale cu $n+2014$.

Olimpiadă Japonia (S:L14.88)

46. Arătați că numărul $A = \underbrace{39999\dots9}_{2014 \text{ cifre}} \underbrace{760000\dots056}_{2014 \text{ cifre}}$ se poate scrie ca suma pătratelor a

patru numere naturale pare consecutive.

Marin Ionescu, Pitești și Marian Teler, Costești (S:L14.243)

47. Determinați numerele întregi x, y, z, t care satisfac $\begin{cases} x+y+z = t^2 \\ x^2 + y^2 + z^2 = t^3 \end{cases}$.

Lucian Dragomir, Oțelu Roșu, Caraș-Severin (S:L14.326)

48. Găsiți soluțiile întregi ale ecuației $x^3 + 7 = 9y(y+2)$.

Ionuț Grigore, elev, Timișoara (S:L15.3)

49. Arătați că ecuația $x^2 + xy = y^2 + xz$ are o infinitate de soluții întregi x, y, z care verifică $z+1 = x+y$.

Mihaly Bencze, București (S:L15.4)

50. Determinați numerele întregi x, y și z pentru care $x^2 + y^2 + z^2 = 2015yz$.

Lucian Tuțescu, Craiova (S:L15.41)

51. Determinați numerele prime p și q astfel încât $\frac{(p-1)!+1}{p} = q^6 + 39$.

Cristian Moanță și Lucian Tuțescu, Craiova (S:L15.47)

PARTEA I. ALGEBRĂ

CAPITOLUL I.1. MULȚIMEA NUMERELOR REALE

I.1.1. NUMERE NATURALE. NUMERE ÎNTREGI. ECUAȚII. ECUAȚII DIOFANTICE

- (S:L11.2.aprilie)** Numărul 18928 probează condițiile problemei.
- (S:L11.4.aprilie)** Fie $x =$ numărul mediilor de 8 ale lui Matei. Rezultă că $x =$ numărul mediilor de 8 ale Irinei = numărul mediilor de 9 ale Irinei = numărul mediilor de 10 ale Irinei. Din $x + x + x = 15$ deducem că $x = 5$. Deci Irina are 5 medii de 10.
- (S:L11.6.aprilie)** Fie n numărul de pagini ale revistei, iar x și $x + 1$ numărul paginilor foii lipsă. Avem $1 + 2 + 3 + \dots + n - x - (x + 1) = 199$. Deducem $\frac{n(n+1)}{2} = 200 + 2x \Leftrightarrow n(n+1) = 400 + 4x$. Deducem $n = 20$ și $x = 5$. Rezultă că revista are 20 de pagini și lipsește foaia cu paginile 5 și 6.
- (S:L11.5.mai)** Fie x, y, z trei numere naturale nenule pitagorice, adică $x^2 = y^2 + z^2$; Există o infinitate de triplete pitagorice: $x = 2k^2 + 2k + 1$, $y = 2k + 1$, $z = 2k^2 + 2k$, $k \in \mathbb{N}^*$. Luăm $a = yz$, $b = xy$, $c = xz$ și obținem $\frac{1}{a^2} = \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2}$. Deducem că există o infinitate de numere naturale nenule a, b, c pseudopitagorice; $a = (2k+1)(2k^2+2k)$, $b = (2k^2+2k+1)(2k+1)$, $c = (2k^2+2k+1)(2k^2+2k)$, unde $k \in \mathbb{N}^*$.
- (S:L11.1.iunie)** Împărțim cele 7 numere întregi în 4 grupe în funcție de restul împărțirii la 4. R_k : mulțimea elementelor care împărțite la 4 dau restul k , $k \in \{0, 1, 2, 3\}$ (adică $x \in R_k \Leftrightarrow x \equiv k \pmod{4}$). Avem cazurile: • Există o calsă de resturi cu cel puțin 4 elemente. Dacă avem $\text{card } R_k \geq 4$, putem alege $a, b, c, d \in R_k$ și evident $S = a + b + c + d \equiv 0 \pmod{4}$. • $\text{card } R_k \leq 3$, $\forall k \in \{0, 1, 2, 3\}$. Deoarece $a + b + c + d \equiv (a+x) + (b+x) + (c+x) + (d+x) \pmod{4}$. Conform principiului lui Dirichlet există $k \in \{0, 1, 2, 3\}$ astfel încât $\text{card } R_k \geq 2$ de unde $\text{card } R_k \in \{2, 3\}$. Modificând cele 7 numere adunând pe fiecare număr cu $x = 4 - k$, putem considera $k = 0$, adică avem $\text{card } R_0 \in \{2, 3\}$. • Dacă $R_1 \neq \emptyset$ și $R_3 \neq \emptyset$ putem alege $a, b \in R_0$ și $c \in R_1$, $d \in R_3$ și avem $a + b + c + d \equiv 0 \pmod{4}$. • Dacă $R_3 = \emptyset$, avem $\text{card } (R_1 \cup R_2) \geq 4$, rezultă $R_1 \neq \emptyset$, $R_2 \neq \emptyset$. În cazul $\text{card } R_2 \geq 2$, alegem $a, b \in R_0$ și $c, d \in R_2$ și rezultă $S = a + b + c + d \equiv 0 \pmod{4}$. În cazul $\text{card } R_2 = 1$ rezultă $\text{card } R_1 \geq 2$, alegem $a \in R_0$, $b, c \in R_1$ și $d \in R_2$ și rezultă $S = a + b + c + d \equiv 0 \pmod{4}$. Analog procedăm și în cazul $R_1 = \emptyset$. Proprietatea nu rămâne adevărată în cazul a 6 numere întregi, cum reiese din exemplul {4, 5, 8, 9, 12, 13}.
- (S:L11.4.iunie)** $a = 3k$, $b = 5k$, $k \in \mathbb{N}$ verifică condiția din enunț: $a^2 + b^2 + ab = (3k)^2 + (5k)^2 + 3k \cdot 5k = (7k)^2$. Cum mulțimea $\mathbb{N}$ este infinită rezultă că există o infinitate de perechi (a, b) , $a = 3k$, $b = 5k$, $k \in \mathbb{N}$ cu proprietatea din enunț.

7. (S:L11.7.iunie) Dacă $N = \underbrace{233\dots3}_{n \text{ cifre}}003$, $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 3$ constatăm că

Respect pentru oameni și cărti

$$N^2 = \underbrace{544\dots4}_{n-1 \text{ cifre}}2902003\underbrace{88\dots8}_{n-2 \text{ cifre}}998009. \text{ Observând că } N^2 \text{ conține } 2n+7 \text{ cifre, are exact}$$

trei cifre 0 și ultima cifră este nulă, pentru $n = 1002$, N^2 este un exemplu ce verifică condițiile date. Avem că $N = 2 \cdot 10^{n+3} + \frac{10^n - 1}{3} \cdot 10^3 + 3 = \frac{7 \cdot 10^{n+3} - 991}{3}$, rezultă că $N^2 =$

$$= \frac{49 \cdot 10^{2n+6} - 13874 \cdot 10^{n+3} + 982081}{9} \quad (1). \text{ Pentru a justifica exemplul dat, avem}$$

$$= \underbrace{544\dots4}_{n-1 \text{ cifre}}2902003\underbrace{88\dots8}_{n-2 \text{ cifre}}998009 = 5 \cdot 10^{2n+6} + 4 \cdot \frac{10^{n-1} - 1}{9} \cdot 10^{n+7} + 2902 \cdot 10^{n+3} + 8 \cdot \frac{10^{n-3} - 1}{9}.$$

$$\cdot 10^6 + 998009 = \frac{49 \cdot 10^{2n+6} - 4 \cdot 10^{n+7} + 26118 \cdot 10^{n+3} + 8 \cdot 10^{n+3} - 8 \cdot 10^6 + 998009 \cdot 9}{9} =$$

$$= \frac{49 \cdot 10^{2n+6} - 13874 \cdot 10^{n+3} + 982081}{9}. \text{ Conform (1) verificarea este completă.}$$

8. (S:L11.9.iunie) Restul împărțirii lui a la 3 este egal cu restul împărțirii la 3 a sumei $a_1 + a_2 + \dots + a_p$. Cum $k! \equiv 2 \pmod{3}$, $\forall k \in \mathbb{N}$, $k \geq 3$ rezultă că a are forma $a = 3m + 2$, unde $m \in \mathbb{N}^*$. Prin urmare $a_1 + a_2 + \dots + a_p = 3q + 2$, unde $q \in \mathbb{N}^*$. Deoarece restul împărțirii la 3 a unui patrat perfect este 0 sau 1, rezultă că a nu poate fi patrat perfect. Observăm că $s = 10(a_1 + a_3 + \dots) + a_2 + a_4 + \dots = 3u + a_1 + a_2 + \dots + a_p = 3M + 2$. Prin urmare, s nu poate fi patrat perfect. Obs. Ultima cifră a lui a este 2, rezultă că a nu poate fi patrat perfect. Această justificare nu sprijină și proprietatea că s nu poate fi patrat perfect.

9. (S:L11.10.iunie) Dacă $a \in \mathbb{N}$ îndeplinește condiția pentru $n \in \mathbb{N}^*$, rezultă relațiile

$$10^{n-1} \leq a < 10^n \text{ și } 2^{2n-1} \leq a < 2^{2n}. \text{ Cum } 10^{n-1} \geq 2^{2n} \Leftrightarrow \left(\frac{5}{2}\right)^n \geq 10 \text{ este adeverată pentru}$$

$\forall n \in \mathbb{N}$, rezultă că proprietatea poate avea loc în cazul $n \in \{1, 2\}$. Cum $3 = 2 + 1 = 11_{(2)}$ și $11 = 2^3 + 2 + 1 = 1011_{(2)}$, rezultă că în cazul $n \in \{1, 2\}$ răspunsul este afirmativ, iar pentru $n \geq 3$, răspunsul este negativ.

10. (S:L11.2.octombrie) $n = 3, 15, 120$ verifică condiția din enunț.

$$\begin{cases} n+1 = k^2 \\ 8(k^2 - 1) + 1 = p^2 \Leftrightarrow 8k^2 - p^2 = 7 \end{cases}$$

11. (S:L11.8.octombrie) Pentru $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$, notăm cu $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n$ (se citește n factorial, convențional avem $0! = 1! = 1$). Cum toate numerele naturale de forma $2013! + 2, 2013! + 3, \dots, 2013! + 2013$ sunt numere întregi compuse; alegem ca exemplu intervalul $[2013! + 2; 2013! + 2013]$ care are lungimea $2012 > 2011$.

12. (S:L11.8.noiembrie) Numerele 7, 37, 67, 97, 127, 157 sunt în progresie aritmetică având rația 30.

13. (S:L12.4.ianuarie) Fie $x = a^2 + b^2$ și $y = c^2 + d^2$ unde $a, b, c, d \in \mathbb{N}$.

Atunci $x \cdot y = (a^2 + b^2)(c^2 + d^2) = (ac + bd)^2 + (ad - bc)^2$. Rezultă că afirmația este adeverată. Obs. De fapt este vorba despre identitatea lui Lagrange.

14. (S:L12.7.ianuarie) Răspuns NU. Între numerele 1006 și 2012 există un număr

prim p și atunci numărul $S = \frac{a}{b} \pm \frac{1}{p}; \frac{1}{p}$ este singurul termen din sumă care are la numitor multiplu de p , deci p nu divide b . Se poate lua $p = 2011$. Distingem cazurile:

Cazul I. Dacă $\frac{a}{b} \in \mathbb{Z}, \frac{1}{p} \notin \mathbb{Z} \Rightarrow \frac{a}{b} \pm \frac{1}{p} \notin \mathbb{Z} \Rightarrow S$ nu este număr întreg. Cazul 2. Dacă

$\frac{a}{b} \notin \mathbb{Z}$ atunci $S = \frac{a}{b} \pm \frac{1}{p} = \frac{ap \pm b}{bp}$ și observăm că această fracție nu se simplifică prin

$p \Rightarrow S \notin \mathbb{Z}$.

15. (S:L12.8.ianuarie) Răspuns DA. În revista de cultură matematică *ARHIMEDE* nr. 3-4, martie-aprilie 2004, este publicat articolul „Suma cifrelor unui număr natural”, autori Gabriel Dospinescu și Adrian Zahariuc. În articolul mai sus numit sunt formulate problemele: I. Dacă $1 \leq x \leq 10^n$, atunci $s(x(10^n - 1)) = 9n$. Eliminând

eventualele zeroarele în care se termină x (nu se modifică suma cifrelor), presupunem $x = \overline{a_1 a_2 \dots a_j}$, unde $a_j > 0$, $j \leq n$, atunci $x(10^n - 1) = \overline{a_1 a_2 \dots a_j} \underbrace{0 \dots 0}_{n-j \text{ ori}} - \overline{a_1 a_2 \dots a_j} =$

$= \overline{a_1 a_2 \dots a_{j-1} (a_j - 1)} \underbrace{99 \dots 9}_{n-j \text{ ori}} (9 - a_1)(9 - a_2) \dots (9 - a_{j-1})(10 - a_j)$. Evident $s(x(10^n - 1)) =$

$= 9n$. II. Arătați că pentru orice n există un număr cu n cifre nenule divizibil cu suma cifrelor lui. *IMO Shortlist*. Analizăm două cazuri: i) n este o putere a lui 3, adică $n = 3^k$, unde $k \in \mathbb{N}$. Numărul $p = \underbrace{11 \dots 1}_{n \text{ ori}}$ îndeplinește condiția, deoarece se

demonstrează ușor prin inducție că $3^{k+2} \mid 10^{3^k} - 1$, $\forall k \in \mathbb{N}$. Ii) Dacă există $k \in \mathbb{N}$, astfel încât $3^k < n < 3^{k+1}$, determinăm un număr cu n cifre nenule de forma $p = \underbrace{aa \dots ab}_{s \text{ ori}} \cdot (10^t - 1)$, cu $\underbrace{aa \dots ab}_{s \text{ ori}} \leq 10^t - 1$. Atunci acest număr are suma cifrelor $9t$ și

mai impunem $s + t + 1 = n$ cifre. Așadar $s = n - t - 1$ și $9t \mid \underbrace{aa \dots ab}_{s \text{ ori}} \cdot (10^t - 1)$ dacă t

este o putere a lui 3. Considerăm $t = 3^k$. Din condiția $\underbrace{aa \dots ab}_{s \text{ ori}} \leq 10^t - 1$, putem alege

$p = \underbrace{11 \dots 1}_{n-3^k-1 \text{ ori}} 2 \cdot (10^{3^k} - 1)$ dacă $n \leq 2 \cdot 3^k$ sau $p = \underbrace{22 \dots 2}_{n-2 \cdot 3^k \text{ ori}} \cdot (10^{2 \cdot 3^k} - 1)$ în cazul $n > 2 \cdot 3^k$,

exemplu ce verifică condiția dată. Pentru problema dată $n = 2012$, rezultă $k = 6$ și cum $2012 > 2 \cdot 3^6$ rezultă că putem alege $a = \underbrace{22 \dots 2}_{554 \text{ ori}} \cdot (10^{1458} - 1) = \underbrace{22 \dots 2}_{553 \text{ ori}} \underbrace{199 \dots 9}_{904 \text{ ori}} \underbrace{77 \dots 7}_{553 \text{ ori}}$.

16. (S:L12.7.februarie) Nu, deoarece împărțind acel număr care are ultima cifră 2 la 2 se va obține un număr impar. Bineînteles în cazul când ultima cifră este 1, numărul este impar deci nu se divide niciodată cu 2.

17. (S:L12.6.martie) Dacă S este aria triunghiului avem $p = 6r \Leftrightarrow 6S = p^2 \Leftrightarrow 36S^2 = p^4$. Notând cu a, b, c lungimile laturilor și aplicând formula lui Heron rezultă